

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
1959 – 50 - 2009

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΙΑΣΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ *κατά* ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 30303/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

4 Ιουνίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Σιάσιος και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστος Ροζάκης,

Anatoly Kovler,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιος Νικολάου, *δικαστές,*

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 14 Μαΐου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 30303/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από πέντε υπηκόους του Κράτους αυτού, τους κυρίους Νικόλαο Σιάσιο, Γεώργιο Κωστούλα, Παναγιώτη Κανέλα, Ιωάννη Χατζηευσταθίου και Ευάγγελο Καλαμάρα («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 12 Ιουλίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τους κυρίους Κ. Τσιτσελίκη και Α. Σπάθη, δικηγόρους του Δικηγορικού Συλλόγου της Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Σ. Σπυρόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τον κύριο Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 4 Ιουλίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την αίτηση την ελκόμενη από το άρθρο 3 της Σύμβασης στην Κυβέρνηση. Σύμφωνα με το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε εξάλλου ότι το τμήμα θα αποφαινόταν ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Οι προσφεύγοντες έχουν γεννηθεί αντίστοιχα το 1979, το 1960, το 1962, το 1964 και το 1962.

A. Οι συνθήκες της προσωρινής κράτησης των προσφευγόντων στο Αστυνομικό Τμήμα της Κατερίνης

5. Συλληφθέντες για παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών, οι προσφεύγοντες κρατήθηκαν στα κρατητήρια του Αστυνομικού Τμήματος της Κατερίνης (στην Βόρεια Ελλάδα) από τις 9 Δεκεμβρίου 2006 μέχρι τις 29 Μαρτίου 2007, από τις 23 Νοεμβρίου 2006 μέχρι τις 6 Φεβρουαρίου 2007, από τις 6 Δεκεμβρίου 2006 μέχρι τις 9 Μαρτίου 2007, από τις 20 Νοεμβρίου 2006 μέχρι τις 6 Φεβρουαρίου 2007 και από τις 9 Ιανουαρίου 2007 μέχρι τις 23 Μαρτίου 2007 αντίστοιχα. Στην συνέχεια αυτοί μεταφέρθηκαν στις φυλακές της Θεσσαλονίκης.

6. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι ο χώρος κράτησής τους στην Κατερίνη δεν αεριζόταν επαρκώς και ότι το φυσικό φως ήταν ανεπαρκές. Ενώ η κράτησή τους έλαβε χώρα κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών, αυτοί καταγγέλλουν ότι στερήθηκαν θέρμανσης και υπέφεραν από το κρύο. Επιπλέον, ο αέρας ήταν υγρός και δύσσομος. Σημειώνουν εξάλλου την απουσία χώρου για περίπατο και για φυσική άσκηση. Ισχυρίζονται ότι οι χώροι ήταν ανθυγιεινοί και ότι οι κουβέρτες αηδείς. Σημειώνουν την απουσία σίτισης των κρατουμένων από την σωφρονιστική υπηρεσία και βεβαιώνουν ότι έκαστος αυτών δικαιούνταν μόνον 5,87 ευρώ την ημέρα για να παραγγέλλει γεύματα που τους παραδίδονταν από έξω. Τέλος, οι προσφεύγοντες σημειώνουν ότι ήταν αδύνατον να προμηθευτούν εφημερίδες ή περιοδικά και ότι στα κελιά τους δεν υπήρχε τηλεόραση ή ραδιόφωνο. Με τον τρόπο αυτό ήταν εντελώς αποκομμένοι από την εξωτερική ζωή.

7. Την 1^η και στις 29 Δεκεμβρίου 2006, ένας ιατροδικαστής του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης εξέτασε τον πρώτο και τον τρίτο των προσφευγόντων, πραγματοποιώντας, μεταξύ άλλων, μία ανάλυση ούρων, και συνεπέρανε ότι αυτοί «θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν τοξικομανείς, με ελαφρά συμπτώματα στέρησης». Οι προσφεύγοντες κατηγορούν τις αρχές διότι δεν πραγματοποίησαν εργαστηριακές αναλύσεις σε αυτούς. Προσκομίζουν, σε στήριξη των ισχυρισμών του, μία εγκύκλιο του ιατροδικαστικού και τοξικολογικού εργαστηρίου του Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία ενημερώνει τα αστυνομικά

τμήματα της Βόρειας Ελλάδας ότι, από τις 15 Νοεμβρίου 2004, το εργαστήριο δεν θα μπορεί πλέον να πραγματοποιεί αναλύσεις εκτός της γεωγραφικής αρμοδιότητάς του, εξαιτίας του μεγάλου φόρτου εργασίας του.

8. Στις 22 και στις 26 Ιανουαρίου 2007, οι προσφεύγοντες κατήγγειλαν στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Κατερίνης τις συνθήκες κράτησής τους και ζήτησαν να είναι αυτή σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του άρθρου 3 της Σύμβασης. Ο Εισαγγελέας δεν απάντησε στους προσφεύγοντες, αλλά σε αυτούς κοινοποιήθηκαν αντίγραφα των εγγράφων που ανταλλάχθηκαν μεταξύ του Εισαγγελέως, του Επικεφαλής του Αστυνομικού Τμήματος Κατερίνης και του διευθυντή των φυλακών της Θεσσαλονίκης, του τελευταίου επιβεβαιώνοντας την έλλειψη θέσεων στις φυλακές αυτές και δεσμευόμενου να μεταφέρει τους προσφεύγοντες μόλις θα εκκενώνονταν θέσεις.

9. Στις 2 Φεβρουαρίου 2007, οι προσφεύγοντες ειδοποίησαν και τον Συνήγορο του Πολίτη, του οποίου ένας εκπρόσωπος επισκέφθηκε τους χώρους του τμήματος την επομένη ημέρα. Στην έκθεσή του που διαβιβάστηκε στον Επικεφαλής του Αστυνομικού Τμήματος Κατερίνης στις 30 Απριλίου 2007, ο εκπρόσωπος του Συνήγορου του Πολίτη σημείωσε ότι οι χώροι ήταν επαρκώς καθαροί και ότι, με εξαίρεση ένα κελί, τα υπόλοιπα δεν είχαν δικές τους τουαλέτες ή μπάνια, αλλά ότι ήταν σε σχετικά καλή κατάσταση. Οι τουαλέτες και οι ντουσιέρες ήταν κοινές και, για να τις χρησιμοποιήσουν, οι κρατούμενοι έπρεπε να βγουν από το κελί τους. Υπήρχε ζεστό νερό, αλλά δεν υπήρχε χώρος ειδικά διαμορφωμένος για την πλύση ρούχων, εκτός από τους νιπτήρες. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν διαπίστωσε εξάλλου οποιοδήποτε πρόβλημα σε ό,τι αφορά την χρήση του τηλεφώνου και τον σεβασμό των ωραρίων των επισκέψεων. Αντιθέτως, η απαγόρευση της ακρόασης ραδιοφώνου είχε σημειωθεί και είχε αποτελέσει αντικείμενο μιας επιτόπιας συζήτησης μεταξύ του εκπροσώπου του Συνηγόρου του Πολίτη και του Επικεφαλής του τμήματος. Εξάλλου, επιβεβαιώνοντας τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων ως προς την έλλειψη εξαερισμού, φυσικού φωτισμού και θέρμανσης, καθώς και ως προς την ανθυγιεινότητα των κουβερτών, ο εκπρόσωπος του Συνηγόρου του Πολίτη ανέφερε ότι αυτοί οι προσφεύγοντες κρατούνταν, χωρίς κάποιο εμφανή λόγο, στο πλέον προνομιούχο κελί. Πράγματι, αυτό ήταν το μόνο που ήταν εφοδιασμένο με ιδιωτικές τουαλέτες και με μία ντουσιέρα και βρισκόταν εκτός του οπτικού πεδίου των άλλων κελιών και ήταν προστατευμένο από τους θορύβους των χώρων. Τέλος, ο εκπρόσωπος του Συνηγόρου του Πολίτη σημείωσε ότι, στο μέτρο που κάποιοι

τοξικομανείς αιτούντες άφηναν να εννοηθεί μέσα στις καταγγελίες τους ότι δεν είχαν την δέουσα περίθαλψη, οι ισχυρισμοί τους ουδόλως στοιχειοθετήθηκαν. Αντιθέτως, αυτός είχε διαπιστώσει ότι, σε περίπτωση ασθενείας ή στερητικού συνδρόμου, ο κρατούμενος μεταφερόταν στο νοσοκομείο και ελάμβανε την δέουσα περίθαλψη.

B. Η θέση και η διατήρηση του πρώτου προσφεύγοντος υπό προσωρινή κράτηση

10. Στις 29 Δεκεμβρίου 2006, ο πρώτος προσφεύγων ζήτησε από τον ανακριτή να μην προφυλακιστεί, επικαλούμενος ειδικότερα την τοξικομανία του. Αυτός απέρριψε το αίτημά του, επικαλούμενος ειδικότερα τον κίνδυνο παραγραφής.

11. Στις 15 Φεβρουαρίου 2007, η πρόεδρος του Συμβουλίου Εφετών Θεσσαλονίκης αποφάσισε την διατήρηση της προφυλάκισης του πρώτου προσφεύγοντος, κρίνοντας ότι, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών κάτω από τις οποίες οι πράξεις για τις οποίες αυτός κατηγορείτο είχαν διαπραχθεί, υπήρχε ισχυρό ενδεχόμενο υποτροπής σε περίπτωση απόλυσής του (απόφαση αριθ. 13/2007).

12. Στις 8 Ιουνίου 2007, το Συμβούλιο Εφετών Θεσσαλονίκης επικύρωσε, δυνάμει του άρθρου 287 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μία πρόταση διατήρησης της προφυλάκισης του πρώτου προσφεύγοντος που είχε υποβάλει ο Εισαγγελέας Εφετών Θεσσαλονίκης. Στην πρότασή του, ο Εισαγγελέας σημείωσε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες είχαν διαπραχθεί οι επίδικες πράξεις, την ένταση της εγκληματικής πρόθεσης και την προσωπικότητα γενικά του πρώτου προσφεύγοντος. Αναφερόμενος στις σκέψεις αυτές, το Συμβούλιο έκρινε ότι, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα των πράξεων για τις οποίες κατηγορείτο καθώς και τον προηγούμενο βίο του, ο πρώτος προσφεύγων θα διέπραττε πιθανότατα άλλα εγκλήματα αν αφηνόταν ελεύθερος (βούλευμα αριθ. 679/2007).

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

A. Το Σύνταγμα

Άρθρο 6 § 4

«Νόμος ορίζει το ανώτατο όριο διάρκειας της προφυλάκισης που δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος στα κακουργήματα και τους έξι μήνες στα πλημμελήματα. Σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις τα ανώτατα αυτά όρια

μπορούν να παραταθούν για έξι και τρεις μήνες αντίστοιχα, με απόφαση του αρμοδίου δικαστικού συμβουλίου».

B. Ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 285 – Προσφυγή του προσωρινώς κρατουμένου

«1. Κατά του εντάλματος για την προσωρινή κράτηση (...), επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να προσφύγει στο συμβούλιο των πλημμελειοδικών. Η προσφυγή γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες (...)».

(...)

4. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών όταν ασχολείται με την προσφυγή μπορεί να άρει την προσωρινή κράτηση ή να την αντικαταστήσει με περιοριστικούς όρους (...)».

Άρθρο 287 – Διάρκεια της προσωρινής κράτησης

«1. Αν η προσωρινή κράτηση διαρκέσει έξι μήνες, το δικαστικό συμβούλιο αποφαινεται με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμά του, αν πρέπει να απολυθεί ο κατηγορούμενος από τις φυλακές ή να εξακολουθήσει η προσωρινή κράτησή του (...)

Σε κάθε περίπτωση έως την έκδοση οριστικής απόφασης η προσωρινή κτάτηση για το ίδιο έγκλημα δεν μπορεί να υπερβεί το έτος. Σε εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις η προσωρινή κράτηση μπορεί να παραταθεί για έξι το πολύ μήνες με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμα (...)»

Άρθρο 572

«1. Ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή ασκεί τις προβλεπόμενες στον Κώδικα (Ποινικής Δικονομίας) βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων αρμοδιότητές του και μεριμνά για την έκτιση της ποινής και την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση ποινών.

2. Για την άσκηση των κατά την παράγραφο 1 αρμοδιοτήτων του ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επισκέπτεται τη φυλακή τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα. Κατά τις επισκέψεις αυτές δέχεται κρατούμενους που έχουν ζητήσει ακρόαση».

Γ. Ο Συνήγορος του Πολίτη

13. Ο Συνήγορος του Πολίτη της Ελληνικής Δημοκρατίας είναι μία ανεξάρτητη διοικητική αρχή, η οποία συστάθηκε με το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος. Συσταθείσα από τον νόμο 2447/1997, η αρχή διέπεται σήμερα από τις διατάξεις του νόμου 3094/2003. Ο Συνήγορος του Πολίτη παρεμβαίνει μεταξύ της διοίκησης και των πολιτών για την προστασία των δικαιωμάτων του και τον σεβασμό της αρχής της νομιμότητας. Διατυπώνει συστάσεις και προτάσεις προς την διοίκηση. Δεν επιβάλλει κυρώσεις και δεν μπορεί να ακυρώσει τις παράνομες πράξεις της διοίκησης.

Δ. Εφαρμοστέες διεθνείς εκθέσεις

14. Η 12^η Γενική Έκθεση δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και των απανθρώπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχειρίσεων (CPT), της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 2002, έχει ως εξής:

«47. Η κράτηση από την αστυνομία είναι (ή τουλάχιστον θα έπρεπε να είναι) μικρής σχετικά διάρκειας. Ωστόσο, οι συνθήκες κράτησης στα κρατητήρια της αστυνομίας πρέπει να πληρούν ορισμένες *στοιχειώδεις προϋποθέσεις*.

Όλοι οι χώροι κράτησης της αστυνομίας πρέπει να είναι καθαροί, να έχουν εύλογες διαστάσεις λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των ατόμων που μπορούν να τοποθετηθούν σε αυτούς και πρέπει έχουν επαρκή φωτισμό (ήτοι επαρκή για ανάγνωση εκτός των ωρών ανάπαυσης). Κατά προτίμηση, οι χώροι κράτησης θα πρέπει να διαθέτουν φυσικό φωτισμό. Επιπλέον, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι κατά τρόπο που να επιτρέπουν την ανάπαυση (για παράδειγμα ένα κάθισμα ή ένας σταθερός πάγκος), τα δε άτομα που υποχρεώνονται να διανυκτερεύσουν υπό κράτηση πρέπει να διαθέτουν ένα στρώμα και καθαρές κουβέρτες, Τα άτομα που κρατούνται από

την αστυνομία πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες τουαλέτες υπό αξιοπρεπείς συνθήκες και να έχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις για να πλένονται. Θα πρέπει να έχουν πρόσβαση ανά πάσα στιγμή σε πόσιμο νερό και να τους προσφέρεται τροφή τις κατάλληλες ώρες, συμπεριλαμβανομένου τουλάχιστον ενός πλήρους γεύματος την ημέρα (δηλαδή κάτι πιο ουσιαστικό από ένα σάντουιτς). Στα άτομα που κρατούνται από την αστυνομία επί 24 ώρες ή περισσότερο θα πρέπει, μέσα στο μέτρο του δυνατού, να παρέχεται η δυνατότητα να ασκούνται καθημερινά σε μη στεγασμένο χώρο.»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

15. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τις συνθήκες της προσωρινής κράτησής τους στα κρατητήρια του Αστυνομικού Τμήματος Κατερίνης. Ο πρώτος και ο τρίτος των προσφευγόντων παραπονούνται επίσης ότι, εξαιτίας της αδυναμίας των αρχών να πιστοποιήσουν την τοξικομανία τους, δεν μπόρεσαν να τύχουν της ιατρικής παρακολούθησης και των φαρμακευτικών αγωγών που προσιδίαζαν στην κατάστασή τους και υπέμειναν το στερητικό σύνδρομο κατά την κράτησή τους, γεγονός που επιδείνωσε τις συνθήκες της προσωρινής κράτησής τους στα κρατητήρια του Αστυνομικού Τμήματος Κατερίνης. Οι προσφεύγοντες επικαλούνται το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.

A. Επί του παραδεκτού

16. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, κατά κύριο λόγο, ότι η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Ισχυρίζεται ότι οι αιτούντες θα μπορούσαν να καταθέσουν προσφυγή ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου κατά των ενταλμάτων, με τα οποία αυτοί τέθηκαν υπό προσωπική κράτηση. Η προσφυγή αυτή, προβλεπόμενη από το άρθρο 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, θα μπορούσε να καταλήξει στην άρση της προφυλάκισής τους ή στην αντικατάστασή της από περιοριστικούς όρους. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, η

κατατεθείσα από τους προσφεύγοντες μήνυση ενώπιον του Εισαγγελέως δεν μπορούσε να θεραπεύσει άμεσα την επίδικη κατάσταση.

17. Οι αιτούντες αποκρούουν την θέση αυτή και ισχυρίζονται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μία από τις λειτουργίες του Εισαγγελέως συνίσταται στην επίβλεψη των συνθηκών κράτησης. Κατά την άποψή τους, η προβλεπόμενη από το άρθρο 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προσφυγή δεν ήταν προσφυγή κατάλληλη για την καταγγελία των συνθηκών κράτησης. Σημειώνουν ότι αυτοί παραπονέθηκαν επίσης για τις συνθήκες κράτησής τους στον Συνήγορο του Πολίτη.

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η τελεολογία του άρθρου 35 § 1, το οποίο διατυπώνει τον κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, είναι να παρέχει στα Συμβαλλόμενα Κράτη την ευκαιρία να προλάβουν ή να επανορθώσουν τις επικαλούμενες εναντίον τους παραβιάσεις πριν να επιληφθεί σχετικώς το Δικαστήριο (*Scordino κατά Ιταλίας (αριθ. 1)* [GC], αριθ. 36813/97, § 141, CEDH 2006-...). Εν τούτοις, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης δεν καθιερώνει μόνον την εξάντληση των ενδίκων μέσων που σχετίζονται με τις επίδικες παραβιάσεις και τα οποία είναι διαθέσιμα και κατάλληλα. Αυτά πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας όχι μόνον στην θεωρία, αλλά και στην πράξη, διαφορετικά στερούνται της επιθυμητής αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας, και το εναγόμενο Κράτος έχει το βάρος να αποδείξει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές (*Sejdovic κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 56581/00, § 45, CEDH 2006-II).

19. Αναφορικά με τα παράπονα κατά της Ελλάδας σχετικά με τις συνθήκες κράτησης, τα όργανα της Σύμβασης έχουν ήδη κρίνει ότι ο προσφεύγων πρέπει πρώτα να προσφύγει στον Εισαγγελέα για να καταγγείλει τις συνθήκες κράτησής του ((*Bejaoui κατά Ελλάδας*, αριθ. 23916/94, απόφαση της Επιτροπής της 6 Απριλίου 1995, *Mehiar κατά Ελλάδας*, αριθ. 21300/93, απόφαση της Επιτροπής της 10 Απριλίου 1996, *Decisions et Rapports (DR)* Τόμος 85, σελ. 47), ή τουλάχιστον, να ενημερώσει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τις αρχές για τα προβλήματά του, για να τους δώσει ενδεχομένως την ευκαιρία να επανορθώσουν την κατάστασή του (*a contrario, Kaja κατά Ελλάδας*, αριθ. 2927/03, § 40, 27 Ιουλίου 2006).

20. Αυτό είναι που έπραξαν εν προκειμένω οι προσφεύγοντες, μέσω της μήνυσής τους ενώπιον του Εισαγγελέως, με την οποία κατήγγειλαν ρητά τις συνθήκες της κράτησής τους και ζήτησαν να καταστεί αυτή σύμφωνη με τις απαιτήσεις του άρθρου 3 της Σύμβασης. Παρά το γεγονός ότι ο Εισαγγελέας δεν τους απάντησε, το

Δικαστήριο εκτιμά ότι οι εθνικές αρχές ενημερώθηκαν για την κατάσταση των προσφευγόντων και ότι είχαν την δυνατότητα να ενσχύσουν στις συνθήκες κράτησής τους και ενδεχομένως να τις θεραπεύσουν (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Kalachnikov κατά Ρωσίας* (déc.), αριθ. 47095/99, CEDH 2001-XI).

21. Τέλος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το ένδικο μέσο που προτείνει η Κυβέρνηση, ήτοι εκείνο που έτεινε στην άρση της προσωρινής κράτησης ή στην αντικατάστασή της με περιοριστικούς όρους, προσέφερε στους προσφεύγοντες έμμεση μόνον δυνατότητα επανόρθωσης της επικαλούμενης παραβίασης, αφού, σε περίπτωση αποδοχής, αυτοί θα αφήνονταν ελεύθεροι και θα μπορούσαν συνεπώς να εγκαταλείψουν τον χώρο κράτησής τους. Όμως, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την νομολογία του, όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει περισσότερα παράλληλα ένδικα μέσα εξαρτώμενα από διαφορετικούς τομείς του δικαίου, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης δεν αξιώνει από έναν προσφεύγοντα, ο οποίος θα έχει επιχειρήσει την επανόρθωση μιας επικαλούμενης παραβίασης της Σύμβασης μέσω ενός από τα ένδικα μέσα, να χρησιμοποιήσει απαραίτητως και άλλα (*Zajac κατά Πολωνίας*, αριθ. 19817/04, § 80, 29 Ιουλίου 2008).

22. Κατά συνέπεια, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι οι προσφεύγοντες δεν έκαναν χρήση του ενδίκου μέσου που προτείνεται από την Κυβέρνηση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση που προβλήθηκε από την Κυβέρνηση για την αιτία αυτή.

23. Το Δικαστήριο διαπιστώνει εξάλλου ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου.

B. Επί της ουσίας

1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

24. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται διότι οι συνθήκες κάτω από τις οποίες κρατήθηκαν στο Αστυνομικό Τμήμα Κατερίνης αποτελούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Ο πρώτος και ο τρίτος των προσφευγόντων προσθέτουν ότι η κατάσταση ήταν ακόμη πιο δραματική γι'αυτούς, αφού η τοξικομανία τους ουδόλως αντιμετωπίστηκε από τις αρχές.

25. Η Κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι, για να υπάρξει παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, οι πραγματικές συνθήκες κράτησης πρέπει να φθάσουν ένα επίπεδο ταπείνωσης και εξευτελισμού ανώτερο εκείνου που εμπεριέχει συνήθως μία ποινή κράτησης. Υποστηρίζει ότι ο επίδικος σταθμός κράτησης διέθετε εγκαταστάσεις υγιεινής και ντουςιέρες με ζεστό νερό. Οι χώροι καθαρίζονταν καθημερινά, εκτός από τις αργίες, από ένα ιδιωτικό συνεργείο καθαρισμού. Δύο φορές τον μήνα, μία ειδικευμένη ομάδα προέβαινε σε απολύμανση του χώρου. Τα στρώματα και οι κουβέρτες πλένονταν και άλλαζαν δύο φορές τον μήνα. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι οι κρατούμενοι μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν επιτόπου διαθέσιμους τηλεφωνικούς θαλάμους, εφοδιασμένοι με τις κάρτες τηλεφώνου τους, και να δέχονται επισκέψεις σε χώρους ειδικά διαμορφωμένους προς τον σκοπό αυτό. Επιπλέον, εισέπρατταν 5,87 ευρώ την ημέρα (ποσό προβλεπόμενο από τον νόμο) για να πληρώνουν τα είδη πρώτης ανάγκης και να σιτίζονται. Μπορούσαν να επιλέγουν τα γεύματά τους. Η Κυβέρνηση σημειώνει τέλος ότι ένας ιατροδικαστής του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης εξέτασε τον πρώτο και τον τρίτο των προσφευγόντων και συνεπέρανε ότι παρουσίαζαν ελαφρά συμπτώματα στέρησης. Θεωρεί ότι καμία παράλειψη στην αντιμετώπισή τους δεν μπορεί να καταλογιστεί στις αρχές. Υπογραμμίζει προς τούτο ότι, σε περίπτωση ανάγκης, τα άτομα που κρατούνταν στο Αστυνομικό Τμήμα Κατερίνης μεταφέρονταν στο νοσοκομείο της πόλης για να τύχουν της κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 3 της Σύμβασης καθιερώνει μία από τις πλέον θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Απαγορεύει με απόλυτους όρους τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή, όποιες και αν είναι οι συνθήκες και οι πράξεις του θύματος (*Labita κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 26772/95, § 119, CEDH 2000-IV)

27. Εν τούτοις, για να εμπέσει στο άρθρο 3, μία κακομεταχείριση πρέπει να υπερβεί ένα ελάχιστο μέτρο σοβαρότητας. Η εκτίμηση του ελάχιστου αυτού είναι από την φύση της σχετική: εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της υπόθεσης και ειδικότερα από την διάρκεια της μεταχείρισης, τις φυσικές και/ ή διανοητικές συνέπειές της, καθώς και, μερικές φορές, το φύλο, την ηλικία και της κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *McGlinchey κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50390/99, § 45, CEDH 2003-V).

28. Για την εκτίμηση αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η Σύμβαση είναι ένα εργαλείο που ερμηνεύει υπό το φως των σημερινών συνθηκών ζωής και ότι το αυξανόμενο επίπεδο απαιτήσεων σε θέματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών εμπεριέχει παράλληλα και αναπόδραστα μία μεγαλύτερη αυστηρότητα στην εκτίμηση των προσβολών των θεμελιωδών αξιών των δημοκρατικών κοινωνιών (*Riad και Idiab κατά Βελγίου*, αριθ. 29787/03 και 29810/03, § 97, 24 Ιανουαρίου 2008).

29. Οι στερητικές της ελευθερίας κυρώσεις συνοδεύονται αναπόφευκτα από ταλαιπωρία και ταπείνωση. Αν και πρόκειται για μία αναπόδραστη πραγματική κατάσταση, η οποία, ως τέτοια και αφ'εαυτής, δεν επιφέρει παραβίαση του άρθρου 3, η διάταξη αυτή επιβάλλει εν τούτοις στο Κράτος να εξασφαλίσει το να κρατείται οποιοδήποτε στερηθέν της ελευθερίας του άτομο υπό συνθήκες συμβατές με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, οι τρόποι εκτέλεσης των μέτρων να μην το υποβάλλουν σε αγωνία ή δοκιμασία εντάσεως η οποία υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου το οποίο συνεπάγεται ένα τέτοι μέτρο και, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών απαιτήσεων της φυλάκισης, να διασφαλίζονται κατά τρόπο επαρκή η υγεία και η καλή κατάστασή του (βλέπε, για παράδειγμα, *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, §§ 92-94, CEDH 2000-XI, *Mouisel κατά Γαλλίας*, αριθ. 67623/01, § 40, CEDH 2002-IX).

30. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εξάλλου ότι, σε κάθε περίπτωση, οι ισχυρισμοί για κακομεταχείριση πρέπει να αποδεικνύονται «πέρα από οποιαδήποτε εύλογη αμφιβολία». Με την έννοια αυτή, μία εύλογη αμφιβολία δεν είναι μία αμφιβολία βασισμένη σε ένα καθαρά θεωρητικό ενδεχόμενο ή εγειρόμενη για την αποφυγή ενός δυσάρεστου συμπεράσματος. Είναι μία αμφιβολία της οποίας οι λόγοι μπορούν να εξαχθούν από τα παρουσιαζόμενα πραγματικά περιστατικά. Η απόδειξη της κακομεταχείρισης μπορεί επίσης να προκύψει από μία δέσμη ενδείξεων ή μη αποκρούμενων τεκμηρίων, επαρκώς σοβαρών, ακριβών και συγκλινόντων. Κατά συνέπεια, προκειμένου να καθοριστεί αν η καταγγελλόμενη από τον ενδιαφερόμενο μεταχείριση έλαβε πράγματι χώρα, το Δικαστήριο οφείλει να στηριχθεί στο σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που του προσκομίστηκαν ή, εν ανάγκη, που συνέλεξε αυτεπαγγέλτως (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Čistiakov κατά Λετονίας*, αριθ. 67275/01, § 43, 8 Φεβρουαρίου 2007).

31. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει, καταρχήν, ότι αρκετοί από τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων δεν επιβεβαιώθηκαν από την αυτοψία που

πραγματοποιήθηκε από τον εκπρόσωπο του Συνηγόρου του Πολίτη στις 3 Φεβρουαρίου 2007, όπως για παράδειγμα η ανθυγιεινότητα των χώρων ή η αμέλεια των αρχών στην αντιμετώπιση της τοξικομανίας του πρώτου και του τρίτου των προσφευγόντων. Από την έκθεση που συντάχθηκε από την αρχή αυτή μετά την αυτοψία προκύπτει πράγματι ότι η κατάσταση δεν ήταν όσο σοβαρή την περιέγραφαν οι προσφεύγοντες και ότι οι τελευταίοι είχαν τύχει της κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης, κάθε φορά που αυτό αποδείχθηκε αναγκαίο.

32. Παρά ταύτα, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο σταθμός κράτησης του Αστυνομικού Τμήματος Κατερίνης δεν ήταν κατάλληλος χώρος για μία τόσο μακρά κράτηση όσο εκείνη που επιβλήθηκε στους προσφεύγοντες. Από την ίδια την φύση του, πρόκειται για έναν χώρο προοριζόμενο να υποδέχεται κατηγορούμενους για ένα βραχύ διάστημα και όχι για περιόδους δύο έως τριών μηνών. Χωρίς εξωτερικό προαύλιο για περίπατο ή για φυσική άσκηση ούτε υποδομή εσωτερικού εστιατορίου ούτε συσκευή ραδιοφώνου ή τηλεόρασης για την επικοινωνία με τον έξω κόσμο, ο σταθμός κράτησης, ακόμη και αν προσφέρει αποδεκτές συνθήκες για μία σύντομη κράτηση, δεν είναι εν τούτοις προσαρμοσμένος στις ανάγκες μιας παρατεταμένης κράτησης (βλέπε ως προς το σημείο αυτό τις συστάσεις της CPT για την κράτηση από την αστυνομία, πιο πάνω παράγραφος 15).

33. Βάσει των προηγούμενων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το γεγονός της διατήρησης των προσφευγόντων υπό κράτηση στον επίδικο χώρο για περιόδους μεταξύ δύο μηνών και δεκατεσσάρων ημερών, η συντομότερη, και τριών μηνών και είκοσι ημερών, η μεγαλύτερη, τους προκάλεσε σημαντικό πόνο και ερμηνεύεται ως εξευτελιστική μεταχείριση, με την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης (βλέπε, πιο πάνω απόφαση *Kaja κατά Ελλάδας*, § 50 – *Shchebet κατά Ρωσίας*, αριθ. 16074/07, § 91, 12 Ιουνίου 2008).

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση της διάταξης αυτής.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

34. Επικαλούμενος τα άρθρα 5 §§ 1 και 4, καθώς και τα άρθρα 6 και 13 της Σύμβασης, ο πρώτος προσφεύγων παραπονείται ότι η θέση του υπό προσωρινή κράτηση ήταν παράνομη και ότι τα βουλεύματα που αποφάσισαν την διατήρησή του υπό προσωρινή κράτηση δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένα. Ισχυρίζεται, επί του σημείου αυτού, ότι η πρακτική των συμβουλίων συνίσταται στην συνοπτική εξέταση των αιτήσεων αποφυλάκισης, χωρίς να εμβαθύνουν τις ιδιαίτερες συνθήκες της κάθε

υπόθεσης. Έτσι, οι αιτήσεις αποφυλάκισης είναι *ab initio* καταδικασμένες σε αποτυχία.

35. Επικαλούμενοι το άρθρο 7 της Σύμβασης, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 § 1, ο πρώτος και ο τρίτος των προσφευγόντων παραπονούνται τέλος ότι η αδυναμία των αρχών να διαπιστώσουν κατά τρόπο μη αμφιλεγόμενο την κατάστασή τους ως τοξικομείς τους έκανε να διατρέξουν τον κίνδυνο να καταδικαστούν από τα δικαστήρια της ουσίας σε ποινές βαρύτερες από εκείνες που επιβάλλονται σε περίπτωση αναγνωρισμένης τοξικομανίας.

Επί του παραδεκτού

36. Στο μέτρο που ο πρώτος προσφεύγων αμφισβητεί την νομιμότητα της θέσης και της διατήρησής του υπό προσωρινή κράτηση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχήν ότι οι όροι «κανονικώς» και «συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν» που αναγράφονται στο άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης, παραπέμπουν κατά κύριο λόγο στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνουν την υποχρέωση της τήρησης των ουσιαστικών κανόνων όπως και των δικονομικών. Η Σύμβαση απαιτεί επιπλέον την συμφωνία οποιασδήποτε στέρησης της ελευθερίας με τον σκοπό του άρθρου 5: την προστασία του ατόμου κατά της αυθαιρεσίας (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Douiyeβ κατά Ολλανδίας* [GC], αριθ. 31464/96, 4 Αυγούστου 1999, *Erkalo κατά Ολλανδίας*, απόφαση της 2 Σεπτεμβρίου 1998, *Recueil* 1998-VI, σελ. 2477, § 52, *Mohd κατά Ελλάδας*, αριθ. 11919/03, 27 Απριλίου 2006). Το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει εν προκειμένω κάποιο στοιχείο που θα μπορούσε να αμφισβητήσει την νομιμότητα ή την κανονικότητα της κράτησης του πρώτου προσφεύγοντος.

37. Εξάλλου, στο μέτρο που ο πρώτος προσφεύγων παραπονείται ότι οποιαδήποτε αίτηση ενόψει μιας αποφυλάκισης είναι *ab initio* καταδικασμένη σε αποτυχία, εξαιτίας της πρακτικής των δικαστικών συμβουλίων να εξετάζουν συνοπτικά τις αιτήσεις αποφυλάκισης, χωρίς να εμβαθύνουν τις ιδιαίτερες συνθήκες της κάθε περίπτωσης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η αιτίαση αυτή είναι αόριστη, αφού ο πρώτος προσφεύγων δεν προσφέρει κάποιο νομολογιακό παράδειγμα ικανό να στηρίξει τον ισχυρισμό του. Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η θέση και η διατήρηση του πρώτου προσφεύγοντος υπό προσωρινή κράτηση απετέλεσαν το αντικείμενο επαρκώς αιτιολογημένων αποφάσεων.

38. Τέλος, στο μέτρο που ο πρώτος και ο τρίτος των προσφευγόντων παραπονούνται ότι, επειδή δεν μπόρεσαν να επιτύχουν την πιστοποίηση της

κατάστασής τους ως τοξικομανείς, θα καταδικαστούν από τα δικαστήρια της ουσίας σε ποινές βαρύτερες εκείνων που επιβάλλονται σε περιπτώσεις αναγνωρισμένης τοξικομανίας, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι ενδιαφερόμενοι περιορίζονται στην επίκληση κατά τρόπο πρόωρο ενός μελλοντικού ενδεχομένου, το οποίο στηρίζεται πάνω σε απλές εικασίες.

39. . Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

40. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

41. Ο πρώτος και ο τρίτος των προσφευγόντων αξιώνουν 25.000 ευρώ έκαστος για την ηθική βλάβη που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν. Οι τρεις υπόλοιποι προσφεύγοντες ζητούν 16.000 ευρώ έκαστος για την ίδια αιτία.

42. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η αξίωση αυτή είναι υπερβολική και ότι η απλή διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

43. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες υπέστησαν μία βέβαιη ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41 της Σύμβασης, το Δικαστήριο επιδικάζει στον καθένα από τους προσφεύγοντες 5.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

44. Οι προσφεύγοντες αξιώνουν επίσης 3.000 ευρώ έκαστος για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου.

45. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το ποσό αυτό είναι υπερβολικό, στο μέτρο που η διαφορά είναι κοινή και καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το σχετικό αίτημα.

46. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

47. Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που έχει στην κατοχή του και πιο πάνω αναφερομένων κριτηρίων, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει σε έκαστο των προσφευγόντων το ποσό των 300 ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από αυτούς.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

48. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από τις συνθήκες κράτησης των προσφευγόντων και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει προς έκαστο των προσφευγόντων, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 5.000 (πέντε χιλιάδες) ευρώ για την ηθική βλάβη και 300 (τριακόσια) ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 4 Ιουνίου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος